VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen vuosikertomus 2022 (K 2/2023 vp)

JAANA KUUSISTO, VALTIONEUVOSTON CONTROLLER
EDUSKUNNAN TARKASTUSVALIOKUNTA
21.9.2023

Hallituksen vuosikertomuksen säädösperusta

- Hallituksen vuosikertomus on **perustuslain** (731/1999) 46 §:ssä säädetty eduskunnalle annettava kertomus hallituksen toiminnasta sekä niistä toimenpiteistä, joihin se on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt, samoin kuin kertomus valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta.
- **Valtioneuvostosta annetun lain** (175/2003) 9 a §:n mukaan valtioneuvosto antaa eduskunnalle kalenterivuosittain hallituksen toimintaa ja valtiontalouden hoitoa koskevan hallituksen vuosikertomuksen.
- Hallituksen vuosikertomuksen sisällön määrittelevät **valtion talousarviosta annetun lain** (423/1988) 17 § ja 18 § sekä **valtion talousarviosta annetun asetuksen** (1243/1992) 68 a § ja 68 b §.

Hallituksen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistaminen, säädösperusta

- Valtiovarain controller -toiminnon tehtävänä on valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 f §:n mukaan varmistaa, että hallituksen vuosikertomukseen otettavat valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvaukset antavat oikeat ja riittävät tiedot
    - talousarvion noudattamisesta,
    - valtion tuotoista ja kuluista,
    - valtion taloudellisesta asemasta sekä
    - tuloksellisuudesta.
- Valtion talousarviosta annetun asetuksen 68 a §:n mukaan hallituksen vuosikertomukseen sisältyy valtiovarain controller -toiminnon lausuma valtion talousarviosta annetun lain 18 §:ssä säädettyjen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuudesta ja riittävyydestä.

Valtiovarain controller –toiminnon lausuman perusteet

Sisällöllinen arviointi

- Valtiovarain controller –toiminnon (12.4.2017) ohje hallituksen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi.
- Ohje on valtiovarain controller –toiminnon oman työn tueksi lausuman valmistelua varten.
- Ohje kattaa perusteet seuraavien osa-alueiden arvioinnille:
  - yleiset arviointiperusteet,
  - politiikkakokonaisuudet ja julkinen talous,
  - ministeriöiden toimialan tuloksellisuuden kuvaukset ja
  - valtion tilinpäätös

Muu valmistelu

- Valtiovarain controller -toiminto on ollut edustettuna hallituksen vuosikertomuksen toimituskunnassa.
- Yhteistyö Valtiontalouden tarkastusviraston kanssa valtion tilinpäätöksen sekä hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksen alustavista havainnoista.
- Yhteistyö Valtiokonttorin kanssa valtion tilinpäätöslaskelmiin liittyen.

Keskeiset havainnot – Valtion tilinpäätös, valtiontalous ja valtion taloudenhoito

- Lausumaa laadittaessa käytettävissä ovat olleet Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamat kirjanpitoyksiköiden tarkastusten ja valtion tilinpäätöksen tarkastuksen alustavat havainnot.
- Hallituksen vuosikertomus on laadittu säännösten ja määräysten mukaisesti, eikä se sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.
- Valtion liikelaitosten ja talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen tilinpäätökset ovat vahvistettuja ja ulkoisten tilintarkastajien tarkastamia, eikä tietojen oikeellisuuteen ja riittävyyteen ole tilintarkastuksissa esitetty huomautuksia.
- Liikelaitosten ja rahastojen tuloksellisuudesta esitetyt tiedot antavat pääasiassa oikean ja riittävän kuvan liikelaitosten ja rahastojen tuloksellisuudesta toiminnan luonne huomioon ottaen.
- Kertomuksessa esitetään valtiontalouden kokonaislaskelmat, eli talousarviotalouden, valtion liikelaitoskonsernien ja talousarvion ulkopuolisten valtion rahastojen muodostaman kokonaisuuden tuotoista ja kuluista sekä taseesta ja taseen ulkopuolisista vastuista.
- Valtiontalouden kokonaislaskelmat ovat informatiivisia, laskelmat on laadittu edellä mainittujen yksiköiden virallisten tilinpäätösten perusteella, mutta ne ovat tilintarkastamattomia.
- Kertomusosassa esitetyt tiedot ja arviot valtiontalouden tilasta täydentävät valtion tilinpäätöksen antamaa kuvaa valtion taloudellisesta asemasta.
- Hallituksen vuosikertomuksen kertomusosassa esitetään katsaus julkisen talouden tilaan sekä annetaan tietoa valtiontaloudesta ja valtion taloudenhoidosta.
- Kertomuksessa kuvataan taloudelliseen asemaan ja kehitykseen liittyvät keskeiset tekijät.
- Julkisen talouden raportointiin sisältyy kuvaus valtion toiminnan keskeisimmistä taloudellisista riskeistä ja niiden merkityksestä. Kuvaus antaa kohtuullisessa määrin oikean ja riittävän kuvan valtion vastuista.

Keskeiset havainnot – Ministeriöiden tuloksellisuus

- Kokonaisuutena arvioiden hallituksen vuosikertomus antaa kohtuullisessa määrin oikeat ja riittävät tiedot tuloksellisuuden pääasiallisesta kehityksestä.
- Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden raportointi (kertomusosa ja liite 1) antaa kokonaisuutena riittävän kattavat tiedot.
- Talousarviossa myönnettyjen määrärahojen käytön raportointi on kehittynyt, mutta määrärahojen ja tavoitteiden väliseen parempaan kytkentään vaikuttavuusanalyyseissä on edelleen tarvetta kiinnittää huomiota.
- Talousarvion pääluokkaperustelujen vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen raportointi on toteutettu itsearviointina viisiportaista arvosana-asteikkoa käyttäen. Arvioinnit eivät ole vertailukelpoisia ministeriöiden välillä.
- Raportointi perustuu ilmoitettuihin mittareihin, sikäli kun tavoitteille on asetettu toteutumista kuvaavat mittarit. Osin tuloksellisuuden raportointi ja vaikuttavuuden arviointi perustuu ennakkotietoihin.
- Havainnollistavat taulukot ja kuviot sekä asiakirjalinkitykset lisäävät tuloksellisuuden raportointia ja vuosikertomuksen informatiivisuutta.
- Toiminnallisen tuloksellisuuden analyysiä on toteutettu pääasiassa linkittämällä ministeriöiden tuloksellisuusosion loppuun kunkin hallinnonalan ministeriön ja virastojen tilinpäätökset.
- Keskeisistä yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevista tiedoista, kuten toiminnallisen tuloksellisuuden tiedot ja toteutettujen arvointin keskeiset tulokset, raportointi puutteellista.
- Keskeisimmät toimintaympäristön ja toimialan riskit on tunnistettu. Riskitarkastelua on kytketty yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja tuloksellisuuden toteutumisen saavuttamiseen ja arvioitu osana organisaation toimintaa. Riskien ja riskienhallinnan kuvaamiseen systemaattisesti tulee edelleen kiinnittää huomiota.
- https://VVC lausuma

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

JAANA KUUSISTO, VALTIONEUVOSTON CONTROLLER
JAANA.KUUSISTO@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET